

- Търговски вземания дължими след изтичане на 120/180 дни от датата на фактурата. В първия случай те се посочват по номинална стойност, която да може да се удостовери, за да се определят евентуалните загуби от лоши дългове.

“Амортизируемата стойност” представлява първоначалната стойност на актива, намалена с изплатените суми и обезценките за лоши дългове, дисконтирани до настоящата им стойност с реален лихвен процент.

Тази оценка в по-голяма или в по-малка степен съвпада с очакваната реализируема стойност.

Описание	Съдържание
Търговски вземания (дължими в срок до 12 месеца)	Вземания, дължими от клиенти, вземания от клиенти по сметки, менителници, сконтирани сметки, книжа за инкасиране и т.н., фактури и кредитни известия, които предстои да се издадат, начислени приходи, пресрочени търговски вземания, вземания по сметки, менителници и начислени приходи. Всички гореизброени нетни от провизии за лоши и съмнителни дългове и дължими в рамките на 12 месеца след края на отчетния период.
Вземания от свързани предприятия (дължими в срок до 12 месеца)	Търговски вземания, менителници, вземания от клиенти по сметки и евентуално начислени приходи, дължими от свързани предприятия, нетни от провизии за лоши и съмнителни дългове и дължими в срок до 12 месеца след края на отчетния период.
Вземания от фискални институции	Вземания от фискални институции за данъчен кредит по ДДС, за данъци удържани при източника, данъчни кредити за дивиденти, авансови плащания или връщане на данък върху дохода (поради надвнасяне). Платените авансови данъци, както и данъците удържани при източника не се записват като вземания, а по-скоро като намаление на текущите данъчни задължения, с оглед да се покаже нетната разлика (за получаване или плащане), произтичаща от данъчната декларация на Дружеството във финансовия отчет.
Други вземания (дължими в срок до 12 месеца)	Аванси, платени на доставчици, вземания от персонала, от социално-оигурителни институции, от застрахователни компании във връзка с прекратяване на трудови правоотношения с директори, както и евентуални разходи за бъдещи периоди. Всички те нетни от съответните провизии за съмнителни дългове и всичките със срок до 12 месеца.

3. 5. Стоково-материални запаси

Като стоково-материални запаси се отчитат активи:

- ✓ държани за продажба в обичайния ход на стопанската дейност /стоки, продукция/;
- ✓ намиращи се в процес на производство за последваща продажба /незавършено производство/;
- ✓ материални запаси, които се изразходват в производствения процес или при предоставяне на услуги;/материали, суровини/;

Разходите, направени във връзка с доставянето на материалните запаси до тяхното настоящо местоположение и състояние, се отчитат както следва:

Материали	– доставна стойност, определена на база на метода „средно-претеглена стойност“;
Готова продукция и незавършено производство	– стойността на употребените преки материали, труд и променливи и постоянни общи производствени разходи, разпределени на база на нормален производствен капацитет, без да се включват разходите по заеми;

Материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността или нетната реализуема стойност.

Себестойността на материалните запаси представлява сумата от всички разходи по закупуването, преработката, както и други разходи, направени във връзка с доставянето им до сегашното състояние и местоположение.

Разходите по закупуване на материалните запаси включват покупната цена, вносните мита и други невазстановими данъци, транспортните разходи и др., които директно могат да се отнесат към придобиването на стоките материалите и услугите. Търговските отстъпки работи и др. подобни компоненти се приспадат при определяне на покупната стойност.

Разходи, които не се включват в себестойността на произведената продукция и се отчитат като текущи за периода са:

- ✓ количества материали, труд и други производствени разходи извън нормалните граници;
- ✓ разходи за съхранение в склад;
- ✓ административни разходи;
- ✓ разходи по продажбите;

Себестойност при предоставяне на услуги

Дотолкова, доколкото при предоставянето на услуги се ползват материални запаси, то те се включват в себестойността на услугите. Себестойността се състои главно от разходите за труд и другите разходи за персонала, зает в предоставянето на услугата, включително служителите, изпълняващи надзорна дейност, и съответната част от общите разходи за тях. Трудът и други разходи, свързани с продажбите и общия административен персонал, не се включват, а се признават за разходи в периода, в който са възникнали.

При продажба на материални запаси, балансовата сума на тези материални запаси се признава като разход през периода, през който съответният приход е признат. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност, както и всички загуби от материални запаси се признават като разходи за периода на обезценката или на възникването на загубите. Сумата на евентуалното обратно възстановяване на стойността на обезценката на материалните запаси, възникнала в резултат на увеличението на нетната реализуема стойност, се признава като намаляване на сумата на признатите разходи за материални запаси през периода, през който възстановяването е възникнало.

Някои материални запаси могат да бъдат отнесени по сметките на други активи, като например материални запаси, които се използват като компонент на създадените от самото дружество собствени сгради, съоръжения и оборудване. Материалните запаси, отнесени към друг актив, се признават за разход в продължение полезния живот на актива.

3. 6. Парични средства

Паричните средства и парични еквиваленти включват парични средства в брой и в банки, съответно в лева и във валута.

Паричните еквиваленти са краткосрочни, лесно обратими високоликвидни вложения, които съдържат незначителен риск от промяна в стойността им:

- вземания от подотчетни лица;

Те се представят по номинална стойност.

Описание	Съдържание
Банкови и пощенски депозитни сметки	Салда по банкови разплащателни сметки и сметки в чуждестранна валута, включително натрупана лихва и банкови такси, отнасящи се за периода, дори ако тази информация фигурира в последващи банкови извлечения
Касова наличност	Касова наличност в местна и чуждестранна валута.

3. 7. Собствен капитал

Собственият капитал на дружеството се състои от:

Основен капитал включващ:

Регистриран капитал – представен по номинална стойност съгласно съдебно решение за регистрация

Невнесен капитал – представлява невнесената част от основния капитал по номинален размер.

Дружеството е приело счетоводна политика да отразява корекции от промяна на счетоводна политика и фундаментални грешки чрез коригиране на салдото на неразпределената печалба в отчетния период.

Финансов резултат включващ:

Неразпределена към датата на финансовия отчет натрупана печалба от предходни периоди.

Непокрита към датата на финансовия отчет натрупана загуба от предходни периоди.

Печалба/загуба от периода.

Собственият капитал включва настъпилите резултат за разглеждания период.

Описание	Съдържание
Дялов капитал	Той се представя по номинална стойност, без да се включват вземания от акционери за невнесен капитал. Номиналната стойност на собствените акции на Дружеството се отнася в намаление на издадения дялов капитал.
Неразпределена печалба (пренесена загуба)	Остатъчна неразпределена печалба, загуби от предходни години, които са пренесени.
Нетен приход (загуба) за периода	Нетен приход за периода, нетна загуба за периода, авансови плащания на дивиденди.

3. 8. Търговски и други задължения и кредити

Задължения със срок над 12 месеца

Тук се включват всички задължения, дължими в срок над 12 месеца от края на отчетния период, които включват договорни задължения както следва:

- Да предадат ликвидни средства или други финансови активи на друго дружество;
- Да обменят финансови инструменти с друго дружество при потенциално неизгодни условия.

Първоначалното признаване на задължението се извършва по номинална стойност (включително натрупаните оперативни разходи).

Следователно задължението се записва по амортизируема стойност.

Описание	Съдържание
Задължения към банки (със срок над 12 месеца)	Задължения към банки, ипотечни кредити, средносрочни и дългосрочни заеми, всички те със срок над 12 месеца от края на отчетния период (включващи лихви и съответните разходи за периода, дори и да фигурират в следващите банкови извлечения) и приходи за бъдещи периоди.
Задължения към други	Задължения към акционери, финансови и лизингови предприятия,

финансови доставчици (със срок над 12 месеца)	небанкови ипотечни заеми, правителствени финансираня, други финансови заеми, всички те със срок над 12 месеца от края на отчетния период както и приходи за бъдещи периоди.
Финансови задължения към дъщерни предприятия (със срок над 12 месеца)	Финансови задължения със срок над 12 месеца от края на отчетния период както и приходи за бъдещи периоди.
Финансови задължения към свързани предприятия (със срок над 12 месеца)	Финансови задължения със срок над 12 месеца от края на отчетния период както и приходи за бъдещи периоди.
Финансови задължения към малцинствени участия (със срок над 12 месеца)	Финансови задължения със срок над 12 месеца от края на отчетния период както и приходи за бъдещи периоди.
Други задължения (със срок над 12 месеца)	Други задължения със срок над 12 месеца от края на отчетния период.

Класифициране на задълженията и кредитите:

Като кредити и задължения се класифицират задължения възникнали от директно предоставяне на стоки, услуги, пари или парични еквиваленти от кредитори.

Първоначално тези задължения и кредити се оценяват по себестойност включваща справедливата стойност на полученото и разходите по сделката.

След първоначалното признаване кредитите и задълженията, които са без фиксиран падеж се отчитат по себестойност.

Кредитите и задълженията, които са с фиксиран падеж се отчитат по амортизираната им стойност.

Като дългосрочни се класифицират задължения, които са с фиксиран падеж и остатъчен срок до падежа над една година от датата на падежа.

Като краткосрочни се класифицират задължения, които са:

- ✓ без фиксиран падеж;
- ✓ с фиксиран падеж и остатъчен срок до падежа до една година от датата на финансовия отчет

Заеми

Заемите се признават първоначално по справедлива стойност, намалена с направените разходи по извършването на транзакцията. В следствие заемите се отчитат по амортизируема стойност; всяка разлика между дължимите плащания (нетирани с разходите по извършването на транзакциите) и стойността на заема се признава в отчета за доходите през периода на заема, като се използва метода на ефективната лихва.

3. 9. Данъчни задължения

Текущи данъчни задължения са задължения на Дружеството във връзка с прилагането на данъчното законодателство. Представени са по стойности в съответствие с правилата на съответния данъчен закон за определяне на стойността на всеки вид данък. За просрочените задължения по данъци са начислени дължимите лихви за забава към датата на финансовия отчет.

3. 10. Задължения към персонала

Задължения към персонал и осигурителни организации се класифицират задължения на Дружеството по повод на минал труд положен от наетия персонал и съответните осигурителни вноски, които се изискват от законодателството. Съгласно изискванията на МСС19 се включват и начислените краткосрочни доходи на персонала с произход неползвани отпуски на персонала и начислените на база на действащите ставки за осигуряване, осигурителни вноски върху тези доходи.

Дружеството няма приета политика да начислява дългосрочни доходи на персонала.

3. 11. Печалба или загуба за периода

Всички приходни и разходни статии, признати за периода, следва да се включат в печалба или загуба, освен ако стандарт или разяснение от МСФО изискват друго.

Печалба или загуба е общата сума на приходите минус разходите, като се изключват компонентите на друг всеобхватен доход.

3. 12. Разходи

Дружеството отчита текущо разходите за дейността по икономически елементи и след това отнася по функционално предназначение с цел формиране размера на разходите по направления и дейности. Признаването на разходите за разход за текущия период се извършва при начисляване на съответстващите им приходи.

Към разходите за дейността се отнасят и финансови разходи, които Дружеството отчита и са свързани с обичайната дейност.

Разходите се отчитат на принципа на текущо начисляване. Оценяват се по справедливата стойност на платеното или предстоящо за плащане.

Общи и административни разходи

Тази разходна категория включва всички разходи от общ и административен характер.

Описание	Съдържание
Разходи за услуги	Тук се включват разходи за консултанти и външни сътрудници (за административни и правни услуги, за възнаграждения на директори и одитори по нетрудови правоотношения, за поддръжка и др.), за комунални услуги от общ характер (ток, вода, отопление, телекомуникации). Включват се също и разходите за услуги, които не влизат в първия марж (разходи за спедиция от оторизирани трети страни, разходи по митнически оператори и разходи за чуждестранни офиси и кореспонденти).
Основни материали, допълнителни материали и консумативи	Тук се включват разходи направени за покупка на опаковъчни материали, канцеларски материали, печатни материали, горива, гуми и други стоки с ограничена стойност.
Разходи за наеми и лизинги	Разходи за наеми, лизингови вноски, рент-а-кар, разни разходи за наеми, извършени във връзка с дейността
Други оперативни разходи	Тук се включват всички разходи с нетипичен и необичаен характер, направени във връзка с дейността (загуби от освобождаване от дълготрайни активи, извънредни разходи, абонаменти и разходи за реклама, непреки такси и мита, разни покупки, общински такси, глоби и наказания и др.)

3. 13. Приходи

Общ всеобхватен доход е промяната в собствения капитал през периода в резултат от операции и други събития, различни от промените в резултат от операции със собствениците в качеството им на собственици.

Общият всеобхватен доход се състои от всички компоненти на „печалба или загуба” и на „друг всеобхватен доход”.

Дружеството отчита текущо приходите от обичайната дейност по видове дейности.

Признаването на приходите се извършва при спазване на приетата счетоводна политика за следните видове приходи:

- ✓ Приходи от продажба на стоки, продукция и др. активи - признаването на приходите се извършва при прехвърляне собствеността и предаване на съответните активи на купувачите;
- ✓ При извършване на краткосрочни услуги – при завършване на съответната услуга и приемане на работата от клиента;
- ✓ При дългосрочни услуги - на базата на етап на завършен договор;

Етапът на завършен договор се определя на база на набраните към датата на изготвяне на отчета, разходи към общо предвидените разходи по договора. +

Приходите от наеми се признават на времева база за срока на договора;

- ✓ Приходи от лихви – признаването на лихвите за приход се извършва по метода ефективната лихва;
- ✓ Възнаграждения за права – на база на принципа на начисляването съгласно съдържанието на съответното споразумение;
- ✓ Приходи от дивиденди - при установяване на правата за получаване им;

Приходите се отчитат на принципа на текущо начисляване. Оценяват се по справедливата стойност на полученото или подлежащо на получаване.

Продажби на продукция и стоки

Приходите от продажби на продукция и стоки се признават, когато съществените рискове и ползи от собствеността върху продукцията и стоките са прехвърлени на купувача, което обичайно става в момента на тяхната експедиция.

Предоставяне на услуги

Приходите от предоставяне на услуги се признават на база на етапа на завършеност на сделката към датата на баланса. Етапът на завършеност на сделката се определя на база на отработените до момента човекочасове като процент от общите човекочасове, които ще бъдат отработени за всеки договор. Когато резултатът от сделката (договора) не може да бъде надеждно оценен, приходът се признава само доколкото признатите разходи са възстановими.

Приходи от лихви

Приходите от лихви се признават при начисляването на лихвите (като се използва метода на ефективния лихвен процент, т.е. лихвеният процент, който точно дисконтира очакваните бъдещи парични потоци за периода на очаквания живот на финансовия инструмент до балансова стойност на финансовия

Други приходи и постъпления

Този раздел включва всички приходи не генерирани от обичайната дейност на Дружеството. Постъпленията се оценяват по сумата на получените или дължими приходи, нетни от намаления, отстъпки и дарения.

Описание	Съдържание
Други приходи и постъпления - разни	Постъпления от други услуги (приходи от обработка на митнически документи), приходи от наем, приходи от преотдаване под наем, извънредни приходи, други необичайни приходи.

Финансовите приходи и разходи вече не могат да се компенсират във финансовия отчет по МСФО, а трябва да бъдат представени отделно.

Описание	Съдържание
Дивиденди:	Дивиденди по капиталови инвестиции, бруто удържани данъци при

а) от дъщерни предприятия	източника и данъчни кредити.
б) от свързани предприятия	
в) от други	
Други финансови приходи от нетекущи вземания	Лихви по нетекущи вземания, дължими от дъщерни, асоциирани предприятия от малцинствени участия и други предприятия.
Други финансови приходи от ценни книжа различни от капиталови инвестиции записани в нетекущи активи	Лихви по облигации, държавни ценни книжа, депозитни сертификати и др., записани като нетекущи финансови активи.
Други финансови приходи от ценни книжа различни от капиталови инвестиции записани в текущи активи	Лихви по облигации, държавни ценни книжа, депозитни сертификати и др., записани като текущи финансови активи.
Финансови приходи различни от гореописаните	Приходи от обмяна на валута, както осъществени така и начислени, приходи от лихви от банкови и пощенски депозитни сметки, лихви върху вземания от клиенти, лихви върху просрочени вземания и за забавяне на плащане, вземания от дъщерни, свързани предприятия и малцинствени участия, финансови отстъпки и работи след издаване на фактури за плащане в брой на доставчици, други.
а) от дъщерни предприятия	
б) от свързани предприятия	
в) от малцинствени участия	
г) от други	
Преоценка	На капиталови инвестиции
Преоценка	На нетекущи финансови дълготрайни активи, различни от капиталови инвестиции
Преоценка	На текущи ценни книжа, различни от капиталови инвестиции.

Финансови разходи

Принципът на начисление се отнася до финансовите разходи, така както се отнася до всички други компоненти на отчета за доходите. Те включват и всички обезценки на финансови активи.

Описание	Съдържание
Лихви и други финансови разходи от други предприятия	Финансови разходи, произтичащи от загуби от обмен на валута, комисиони. Банкови разходи, разходи за лихви по банкови заеми и овърдрафти, по ипотечни заеми, по други задължения, финансови отстъпки след издаване на фактури за незабавно плащане в брой от страна на клиенти, други.

3. 14. Данъци върху дохода

Текущият данък за текущия и предходни периоди се признава като пасив до степента, до която не е платен. Ако вече платената сума за текущ и предходен период превишава дължимата сума за тези периоди, излишъкът се признава като актив.

Текущите данъчни пасиви (активи) за текущия и предходни периоди се оценяват по сумата, която се очаква да бъде платена на (възстановена от) данъчните органи при прилагане на данъчни ставки (и данъчни закони), действащи или очаквани да влязат в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се признават за временни разлики между данъчната основа на активите и пасивите и тяхната балансова стойност към датата на финансовия отчет, като се използва

балансовия метод на задълженията.

Отсрочен данъчен пасив се признава за всички облагаеми временни разлики.

Отсрочен данъчен актив се признава за всички временни разлики, подлежащи на приспадане, до степента, до която е вероятно да съществува облагаема печалба, срещу която да могат да се използват временните разлики, подлежащи на приспадане.

Към края на всеки отчетен период Дружеството преразглежда непризнатите отсрочени данъчни активи. Дружеството признава непризнатите в предходен период отсрочени данъчни активи до степента, до която се е появила вероятност бъдещата облагаема печалба да позволява възстановяването на отсрочен данъчен актив.

Балансовата стойност на отсрочените данъчни активи се преразглежда към края на всеки отчетен период. Дружеството намалява балансовата стойност на отсрочените данъчни активи до степента, до която вече не е вероятно да бъде реализирана достатъчна облагаема печалба, която да позволява да се оползотвори позата от част или целия отсрочен данъчен актив. Всяко такова намаление се проявява обратно до степента, до която е станало вероятно да се реализира достатъчна облагаема печалба.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват по данъчните ставки, които се очаква да бъдат в сила за периода, в който активът се реализира или пасивът се уреди/погаси въз основа на данъчните ставки (и данъчни закони), действащи или очаквани да влязат в сила към края на отчетния период.

Текущите и отсрочените данъци се признават като приход или разход и се включват в печалбата или загубата за периода, освен до степента, до която данъкът възниква от операция или събитие, което е признато през същия или различен период директно в собствения капитал.

3. 15. Функционална валута и валута на представяне

Чуждестранна валута е всяка валута различна от функционалната валута /български лев/ на Дружеството.

Сделките в чуждестранна валута се вписват първоначално във функционална валута, като към сумата на чуждестранната валута се прилага централния курс на Българска Народна Банка (БНБ) за съответната валута, към датата на сделката. Курсовите разлики, възникващи при уреждането на парични позиции или при преизчисляването на тези парични позиции по курсове, различни от тези, по които са били заведени или преизчислени преди това, се отчитат като финансови приходи или финансови разходи за периода, в който възникват.

Дружеството прави преоценка на валутните парични позиции към датата на финансовия отчет за периода и текущо през отчетния период годишно.

Паричните позиции в чуждестранна валута към 31 декември 2009 година са оценени в настоящия финансов отчет по заключителния курс на БНБ.

3. 16. Счетоводни предположения и приблизителни счетоводни преценки

В резултат на несигурността, присъща на деловата дейност, много статии от финансовите отчети не подлежат на прецизна оценка, а само на приблизителна оценка. Приблизителните оценки се оценяват въз основа на най-актуалната налична и надеждна информация.

Приложението на Международните счетоводни стандарти изисква от ръководството да приложи някои счетоводни предположения и приблизителни счетоводни преценки при изготвяне на годишния финансов отчет и при определяне на стойността на някои от активите, пасивите, приходите и разходите. Всички те са извършени на основата на най-добрата преценка, която е направена от ръководството към датата на изготвянето на финансовия отчет. Действителните резултати биха могли да се различават от представените в настоящия финансов отчет.

Приблизителна оценка подлежат на преразглеждане, ако настъпят промени в обстоятелствата, на които се базира, или в резултат от получена нова информация, или допълнително натрупан опит.

Ефектът от промяната в счетоводна приблизителна оценка, се признава перспективно чрез включването му в печалбата или загубата за периода, ако промяната засяга само този период или периода на промяната и бъдещи периоди, ако промяната засяга и двата.

Дотолкова, доколкото промяната в счетоводната приблизителна оценка води до промени в активите и пасивите, или се отнася до компонент от капитала, тя се признава чрез коригиране на балансовата стойност на свързания актив, пасив или компонент от капитала в периода на промяната.

Изготвянето на финансовия отчет налага ръководството да направи приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените активи и пасиви, и оповестяването на условни пасиви към края на отчетния период, както и върху отчетените приходи и разходи за периода.

Приблизителни оценки и предположения

Основните предположения, са свързани с бъдещи и други основни източници на несигурности в приблизителните оценки към датата на баланса, и съществува значителен риск, че биха могли да доведат до съществени корекции в балансовите стойности на активите и пасивите през следващия отчетен период, са посочени по-долу:

Обезценка на вземания

Дружеството използва корективна сметка за отчитане на провизията за обезценка на трудносъбираеми и несъбираеми вземания от клиенти. Ръководството преценява адекватността на тази провизия на база на възрастов анализ на вземанията, исторически опит за нивото на отписване на несъбираеми вземания, както и анализ на платежоспособността на съответния клиент, промени в договорените условия на плащане и др. Ако финансовото състояние и резултати от дейността на клиентите се влошат (над очакваното), стойността на вземания, които трябва да бъдат отписани през следващи отчетни периоди, може да бъде по-голяма от очакваната към датата на баланса.

3. 17. Грешки и промени в счетоводната политика

Грешки по смисъла на МСС8 могат да възникнат във връзка с признаването, оценяването, представянето или оповестяването на компоненти от финансовите отчети. Потенциалните грешки за текущия период, открити в същия, се коригират преди финансовите отчети да се одобрят за публикуване. Въпреки това, грешки понякога се откриват в последващ период и тези грешки от предходни периоди се коригират.

Дружеството коригира със задна дата съществените грешки от предходни периоди в първия финансов отчет, одобрен за публикуване след като са открити чрез:

- ✓ преизчисляване на сравнителните суми за представения предходен период, в които е възникнала грешка;
- ✓ в случай, че грешката е възникнала преди най-ранно представения предходен период, преизчисляване на началното салдо на активите, пасивите и капитала за този период.

Грешка от предходен период се коригира посредством преизчисляване със задна дата, освен ако е практически неприложимо да се определи някой от специфичните ефекти за периода или кумулативния ефект от тази грешка.

3. 18. Свързани лица и сделки между тях

Дружеството спазва изискванията на МСС24 при определяне и оповестяване на свързаните лица. Сделка между свързани лица е прехвърляне на ресурси, услуги или задължения между свързани лица без разлика на това, дали се прилага някаква цена.

3. 19. Лизинг

Съгласно МСС17 лизингов договор се класифицира като финансов лизинг, ако прехвърля по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху актива. Лизингов договор се класифицира като оперативен лизинг, ако не прехвърля по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху актива.

Признаване и отчитане на оперативен лизингов договор по които Дружеството е лизингодател

Активите, държани за отдаване по оперативни лизингови договори се представят в отчетите, в съответствие със същността на актива.

Наемният доход от оперативни лизингови договори се признава като доход по линейния метод за срока на лизинговия договор, дори ако постъпленията не са на тази база, освен ако друга системна база отразява по - точно времевия модел, при чието използване е намалена извлечената полза от наетия актив.

Разходите, включително амортизацията, извършени за заработването на наемния доход, се признават за разход.

Началните преки разходи, извършени от Дружеството във връзка с договарянето и уреждането на оперативен лизинг се прибавят към балансовата сума на наетия актив и се признават като разход през целия срок на лизинговия договор на същото основание както лизинговия приход.

Амортизацията на амортизуемите наети активи се извършва на база, съответстваща на амортизационната политика, възприета за подобни активи, а амортизациите се изчисляват на базата, посочена в МСС регламентиращи отчитането на съответния вид актив.

3. 20. Договори за строителство

Договор за строителство е договор, в който е договорено конкретно изграждане на актив или на съвкупност от активи, които са в тясна взаимна връзка или взаимна зависимост по отношение на тяхното проектиране, технология и функция, крайна цел или предназначение.

Договор на база на твърда цена е договор за строителство, който е сключен на твърда договорна цена или твърда единична цена на готовия продукт, която в някои случаи е обвързана с клаузи за повишаване на разходите.

Договор на база “разходи плюс” е договор за строителство, при който се възстановяват допустимите или определените по друг начин разходи плюс процент към тези разходи или твърдо възнаграждение.

Приходите по договора включват:

- ✓ първоначалната сума на прихода, договорена в договора;
- ✓ изменения в строителните работи, изплащането на искове и материални стимули до степента, в която е вероятно те да доведат до реализиране на приходи и същите могат да бъдат надеждно оценени.

Приходите по договора се оценяват по справедливата стойност на полученото или подлежащо на получаване възнаграждение. Оценката на приходите по договора се влияе от множество несигурности, които зависят от резултатите от бъдещи събития. Често приблизителните оценки трябва да бъдат преразглеждани вследствие на възникването на събитията и разрешаването на несигурностите. Следователно, сумата на приходите по договора може да се увеличава или намалява през различните периоди.

Разходите по договора включват:

- ✓ разходи, които са пряко свързани с конкретния договор:
 - разходи за труд на обекта, включително надзор на обекта;
 - разходи за материали, използвани при строителството;
 - амортизация на машините, оборудването и съоръженията, използвани по договора;

- разходи за придвижването на машините, оборудването, съоръженията и материалите до и от площадката на изпълнението на договора;
- разходи за наемане на машини, оборудване и съоръжения;
- разходи за проектиране и техническа помощ, които пряко са свързани с договора;
- приблизителни разходи за работи по извършването на корекции и работи по гаранционната поддръжка, включително и очакваните гаранционни разходи;
- искове от трети страни.

Тези разходи могат да бъдат намалени с евентуални случайни приходи, които не са включени в приходите по договора, например, приходи от продажбата на излишни материали и продажбата на машините, оборудването и съоръженията в края на договора.

- ✓ разходи, които се отнасят към дейността по договора като цяло и могат да бъдат разпределени към договора:
 - застраховки;
 - разходи за проектиране и техническа помощ, които не са пряко свързани с конкретен договор; общи разходи по строителството.
- ✓ други разходи, които могат да бъдат конкретно начислени на клиента съгласно условията на договора - могат да включват някои общи административни разходи и разходи за развойна дейност, за които в условията на договора е предвидено възстановяване;

Разходите по договора включват разходи, които се отнасят към дадения договор за периода от датата на възлагането до окончателното му изпълнение. Разходите обаче, които се отнасят пряко към даден договор и които са понесени във връзка със сключването на договора, също се включват като част от разходите по него, ако могат да бъдат определени поотделно и надеждно оценени и е вероятно, че договорът ще бъде сключен. Когато разходите, направени по сключването на договора, се признават за разход за периода, през който са направени, те не се включват в разходите по договора, когато договорът е сключен през следващ период.

Разходи, които не могат да бъдат отнесени към договорна дейност или не могат да бъдат разпределени към даден договор, се изключват от разходите за този договор за строителство. Подобни разходи включват:

- ✓ общи административни разходи, които в договора не се предвижда да бъдат възстановими;
- ✓ разходи, свързани с продажби;
- ✓ разходи за изследователска и развойна дейност, които в договора не се предвижда да бъдат възстановими;
- ✓ амортизация за машини, съоръжения и оборудване, които не са били използвани за дадения договор;

Когато резултатът от един договор за строителство може да бъде оценен надеждно, приходите и разходите, свързани с договора за строителство, се признават като приходи и разходи чрез отчитане на етапа на изпълнение на договорната дейност на края на отчетния период. Очакваните загуби по договора за строителство незабавно се признават като разход.

Извършени разходи по договора, които се отнасят за бъдещи дейности по договора се признават като актив при условие, че е вероятно те да бъдат възстановени. Такива разходи представляват сума, дължима от клиента, и често се класифицират като незавършени работи по договора.

Етапът на завършеност на даден договор се определя чрез:

- ✓ съотношението на частта от разходите по договора, направени за извършената до момента работа, към предвидените общи разходи по договора;
- ✓ прегледите на извършената работа;
- ✓ завършеност на натурална част от работата по договора;

Междинните плащания и получените от клиентите аванси често не отразяват извършената работа.

Когато резултатите от даден договор за строителство не могат да бъдат надеждно оценени: